

08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 290

פרשת בהר בחוקותי | תורה לשמה להדבק בקדושת אותיותיה

מסילות אל הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממשיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

1	הרועה ואנחנו
3	רצועה משערות של סוס
9	שלום רב לאוהבי תורתך
10	מעשה ידי אדם
13	בחזרה למעשה ה'
14	ובני עליון כולכם
15	לעשות את עצמו
16	התעלות בכח התורה
18	כחה של תורה לשמה
23	בין ישראל לעמים
24	עם ישראל חי!
27	העולה מן האמור להלכה ולמעשה

מוקדש לעילוי נשמת אמנו היקרה
אוריאל בת זלזורה ז"ל
נלב"ע י"ט סיוון התש"ע
ולחבריה לברכה והצלחת
יורא ושרלי ממן הי"ו

מוקדש לעילוי נשמת
בן ציון בן לאה ז"ל
נלב"ע כ"ז אייר התשפ"ב
ולחבריה להצלחה בגשמיזות ורוחניות
לדוד דודר הי"ו
ולכל משפ' מורחגי הי"ו

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המוא"ר לארץ

הרמסת והפצת ספרי מורינו ודיני הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל

8771301 ת.ד. 345 נתיבות

office@h-l.org.il

www.hameir-laarets.org.il

08-649-9859

קו 'המאיר לארץ'

08-37-40-200

077-223-1130

המאיר לארץ

054-26-380-26

לקבלת 'רגע של אור'

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת בהר - בחוקותי

הרועה ואנחנו...

'האמנם?' - שאל האחד בחשש - 'ואם תבוא פרה ותרחרח, ואם תבלע את שקית הכסף על קרֶפֶה ועל כרעיה?'

רחוק החשש, ובכל זאת. החליטו לקשור צרורותיהם לענף העץ. פרות, כידוע, אינן מטפסות על עצים. משעשו כן נחה דעתם, ושקעו בשינה עריבה.

ולא הבינו, שהיכן שיש פרות יש גם רועה.

נער רועים ישב בצילם של שיחים שחצצו בינו ובינם, ולא ראוהו. אך מששמע את קולם עקב אחריהם בעד חרכי העלים, וראה את מעשיהם...

משנרדמו וקול נחירותיהם הרעיד את אזני הפרות, קם בלאט, והתיר את השקיות. נטלן עמו למחסה השיחים. משסקר את תכולתן ברקו עיניו. עשיר הוא, מטמון בידו!

ישב הצדיק רבי יששכר דוב מבלז זצ"ל מוקף בחסידיו, וסיפר:¹

מעשה בשני איכרים, שכנים וידידים, שעיבדו חלקות קרקע וגידלו עיזים. חלבו את העיזים וחבצו את חלבן, ומדי שבוע הלכו לעיר ביום השוק למכור את תוצרתם: מעט ירקות וחרירי גבינה.

פעם, ביום קייצי, השכימו קום ונטלו את מרכולתם. הלכו לעיר הגדולה ומכרו את תוצרתם בריוח נאה. נטלו את צרורות כספם ופנו לשוב לכפרם.

השמש קפחה בעוז, והאיכרים עייפו. חצו בקעה, ואמרו זה לזה: 'הנה עץ ענף, הבה ננוח תחתיו בטרם נמשיך'. נעמה להם מנוחתם, וביקשו להתנמנם. אבל מה יהיה על צרורות הכסף שבידם? הביטו סביב, ואין נפש חיה. רק פרות רועות במרחק. אמרו: לא נשקפת לכספינו כל סכנה.

מעין החכמה

ולך שליט"א (מעין השבוע, ויקרא - עמוד תצח).

1. קטע זה הוא לשונו של הגאון הרב שלום מאיר

הוסיף השני: 'ואיך התירו את הצרורות?'

השלים הראשון: 'ומדוע, לאחר שאכלו את המעות, מילאו את השקיות בגללים?'

סיכמו: 'פרות מוזרות', והשלימו עם האבידה...

חייכו השומעים לתמימותם וסכלותם. כולם, מלבד אחד -

בנו בכורו וממלא מקומו, הצדיק רבי אהרן מבלז זצ"ל, עמד לצד אביו ופניו תורות, והוא רותת בכל גופו. ממורא האב, ודאי.

פנה אליו אחד השומעים: 'ראה, כולם מחייכים - מדוע אתה כה רציני?'

'מדוע אני רציני?' תמה לשאלה, 'איני מבין כיצד אתם מחייכים! כשאבא אומר דברי מוסר כה נוקבים, איך אפשר לחייך?' דברי מוסר!?

ודאי! הרי זה קורה לכולנו: אוצר קטן בידינו. תוכניות שאנו חושבים לממש, עסקים שאנו רוצים לבצע, רווחים שאנו סבורים לנחול. רוקמים תוכניות ופועלים פעולות, והנה מתהפך הגלגל. ולא אחת, לא די שאין רווחים, עוד יש הפסדים. פתחנו שקית מטבעות והנה היא מלאה גללים...

ואז, נבעת. הן יקיצו בקרוב, ומשיראו שהשקיות אינן יחפשו אחר הגנב, ולבטח ימצאוהו! מה יעשה? עלה בלבו רעיון, לא זייק לנסות.

טמן את המעות בכיסו, ומילא את הצרורות בגללי הפרות שסביבו. שב חרש לעץ, ותלה את השקיות על הענף. חזר לאחורי השיחים, ועקב בדריכות.

הישנים ניעורו, ונשאו מבט מבוהל אל-על. נרגעו, השקיות במקומן. חילצו עצמותיהם, וביקשו להמשיך בדרכם. השיטו יד לשקיות - והן רכות למגע...

תמהו.

ניסו להתירן, והן קלות.

תמהו.

פתחום - והריח היכה באפם. גללי פרות.

הביטו בחרדה סביב, ולא ראו נפש חיה. רק עדר פרות רועה בשלוח.

התיקו מבטם מהפרות אל הצרורות, וניסו להבין את המתרחש.

אמרו: 'אין כל ספק. פרות שם - גללים כאן - הפרות עשו זאת!'

תהה האחד: 'אך מאימתי מטפסות פרות על עצים?'

הבנקים והספקים. אויבים וחברים, כבר נמצא במי לתלות את הקולר, למרות שלא הכל מובן ולא הכל מוסבר.

ולא מבינים, שהיכן שיש פרות יש גם רועה!

ולא מבינים, שהרואה צופה, והוא שפועל. עשה עושה ויעשה לכל המעשים. ומשתמש בפרות כהסוואה גרידא, ואוצרנו בידו!

עד מתי נתרץ הכל בדרך הטבע ובמקרה. מתי נבין שהכל, היכול, מעשה ידיו!...

תמהים אנו, משתאים. תוהים מה אירע. מביטים סביב, ומאתרים את הפרות. אהה, עכשיו הכל מובן. כלומר, לא בדיוק. כי פרות אינן מטפסות על עצים ואינן אוכלות מטבעות. אינן מתירות קשרים ואינן ממלאות בגללים. אז אלו פרות מוזרות, מה לעשות.

והפרות הן רק משל.

המתחרים גרמו והשותפים אשמים, תנאי השוק והאשראי,

רצועה משערות של סוס...

הקבלה הזו פותחת לו פתח תקוה לעתיד טוב יותר...

התוועדות הסתיימה. הוא קם ויצא לביתו, ובדרך הוא קיבל הודעה שאשתו מבקשת ממנו שיקנה לה לכבוד שבת בשר מספר חמש...

אשתו שכבר ציפתה לו במטבח, נטלה את הבשר, תיבלה אותו, והניחה על הגז. בינתיים, עד שיתבשל, היא הלכה לבנוח... עשן מחניק התפשט בבית: הבשר, הסיר והקיר נצבעו בצבע שחור כפחם!

הוא חש את הכעס מתפשט בלבו, עולה ומטפס במעלה צוארו, ועד מהרה החלו להישמע הצעקות...

אנו קוראים את המאמר הזה, ומדמיינים בעיני רוחנו את האדם ששאל את רבי אהרן: 'למה אתה רציני?' עומד כהלום רעם ומהרהר לעצמו: 'איזה עומק! איך הוא הבין את זה?!'

ובטח כך הוא קיבל על עצמו: **מעתה, בעזרת השם, אשתדל לזכור תמיד שהקב"ה הוא העושה והמנהיג לכל המציאות.** תמיד אשתדל לזכור שהיכן שיש 'פרות' יש גם רועה!

ונמשיך להפליג על כנפי הדמיון:

מסתמא, אחר שקיבל על עצמו את הקבלה הזו, הוא חש בהתרוממות הרוח, הוא חש כיצד

עיניו זקנו, היו כתומים מאוד מאוד, יותר כתומים מצבעו של גזר.

וזה לא היה הדבר היחיד.

על ידו היתה כרוכה רצועה משערות של סוס. והאמת, שרוב האנשים לא הבחינו בזה, כי הוא דאג ששרוול החולצה יכסה את הרצועה. אך לעתים הורם השרוול והרצועה נגלתה...

ואז, כצפוי, החלו השאלות... אך הוא מעולם לא השיב, ופטר את השואלים בחיוך מקסים...

וכך חלפו השנים...

יום אחד הגיע לעירו צדיק אחד קדוש ונורא. ובני העיר שחרדו לבואו הכינו לו מקום אכסניא מכובד. והתאספו שם ליהנות מזיוו.

ולפתע, כברק מסמא, צץ מולו הסיפור ששמע היום. והוא התמלא בבושה נוראה! 'איך הספקתי לשכוח שהיכן שיש פרות יש גם רועה?!'²

והוא קם וחזר לבית הרב, ובכה: 'למרות שקיבלתי עלי - שכחתי! מה אני יכול לעשות???'

ובתגובה הוא שמע סיפור, וזה הוא:

באחד מהערים המפורסמות שבפולין חי יהודי צדיק ותלמיד חכם שעבד את בוראו בכל כחו.

ולמרות שאותה תקופה היתה מלאה ברבבות תלמידי חכמים כמותו, בכל זאת, כל מי שנפגש אתו אי פעם זכר אותו, והסיבה לכך היה צבע שערות ראשו: שערות ראשו, גבות

מעין החכמה

רעות ומבזה אותו, כי אין שום מקרה בעולם, אף דיבור קטן. ובדין שמים נעשה זה שלוחו של מקום, לבזות אותו ולחרף אותו, וכל דבר שמדברין עליו הכל אמת, אם הוא לא עשה זה, שמדברין עליו הרשעים, אף במחשבה לא חשבו, יש בוודאי פגם דק כיוצא שפגם בו, או פניה דקה שהיא עבודה זרה, או שנהנה משום דבר לתאות יצרו והרי הוא מגלה עריות וכיוצא, צא ובדוק נפשך, ותמצא שבלתי גזירות עליון אי אפשר ששום נברא יצער אותו, אפילו צער קטן, ולכן יקבל באהבה ובחיבה ובשמחה, ויתרפא נפשך יותר ממאה אלף אלפים תעניות וסיגופים...

2. וזה לשונו של הגה"ק רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל מקאמרנא זיע"א (נתיב מצותיך, נתיב אמונה - שבי א, אות ב ואות ד):

כבר נתפרסם וחקוק בלב ישראל ובדעתו, שלא ימצא שום פעולה קטנה או גדולה, שיהיה במקרה חלילה, אלא הכל בהשגחה עליונה, בסוד 'השגחת אין סוף', המתייחד באחדות אחד עם ספירותיו, ופועל בהם כרצונו הפשוט...

אמונה, שמאמין שאין שום תנועה מקרה, הוא מרפא לנפש מכל תחלואיו, כולל כל מדות טובות, לאהוב את חברו אף שעושה לו

משפט העולם: 'מְטָאָטָא חדש - מְטָאָטָא טוב', גם הוא החליט שעליו לטפל בכל הבעיות שישנן בתלמוד תורה והן - אני! **הוא** ניסה בכל כחו לרומם את רוחי ולהחזיר לי את הבטחון העצמי, אך ללא הצלחה. הלעג והצחוק של התְּבַכָּה היו חזקים ממנו...

בוקר אחד נכנסו לכיתתנו המנהל והמפקח האיזורי, המלמד קרא לי ואמר: לך תכין לנו שלש כוסות תה.

אני נסיתי לסרב, אך הוא לא הניח לי. **הכנתי** את כוסות התה, הנחתי אותם על המגש והתחלתי לצעוד עמם בזהירות, עקב בצד גודל, עד שהגעתי לכיתה. פתחתי את הדלת והתקרבתי לשולחן של המלמד, והנה, רגע אחד לפני שהנחתי אותם על השולחן, החליקו לי הכוסות מהמגש, והתנפצו על רגלו של המלמד...

גיחוכים וקולות צחוק רועמים נשמעו... **התחלתי** לבכות מרוב בושה וצעדתי אחורה...

ולפתע צעקתי: 'זהו נמאס לי! אני עוזב!' **פתחתי** את הדלת, יצאתי החוצה, והתחלתי לרוץ... בסופה של הריצה מצאתי את עצמי עומד במרכז הכפר, ליד תחנת ההסעות...

גם התלמיד חכם הזה ניגש לצדיק וביקש ברכה.

הצדיק הזה, שראה את אור השכינה השורה על פניו של התלמיד חכם, הושיב אותו לידו, וביקש שיגישו לו כוס תה.

התלמיד חכם הושיט את ידו לקחת את כוס התה, השווול הורם מעט, והרצועה התגלתה...

הצדיק התפלא ושאל אותו: 'מה זה?' **והתלמיד** חכם לחש בשקט: מעולם לא סיפרתי על כך לאיש, אך לכבוד תורתו אני לא יכול לסרב. והוא פתח וסיפר:

נולדתי בכפר קטן. בכפר שכל תושביו היו בעלי שערות שחורות ועינים חומות. ואני, כמו שהרב רואה אותי, הייתי כתום לגמרי...

הפכתי להיות בדיחה מהלכת בין ילדי הכפר. כל מאורע שאירע או דבר שקרה, תמיד היו מאשימים אותי - את הכתום!

חשתי מוזר ולא שייך, והבטחון העצמי שלי הלך והתרסק. וזה השפיע עלי עד שהפסקתי להקשיב למלמד בתלמוד תורה.

ואז בשנה השביעית שלי בתלמוד תורה, הגיע מלמד חדש. וכידוע

לא היכרתי טוב את הדרך הזו, ובמהלך הנסיעה החליקו הסוסים כשהם גוררים אחריהם את העגלה, ובסופו של דבר התגלגלה העגלה לתוך הנהר שזרם בסמוך.

הנוסע שנסע עמי, כנראה, נהרג במקום. ואני נסחפתי עם זרם הנהר הרחק הרחק. בשארית כחותי הצלחתי לעלות על החוף, ושם התעלפתי...

התעוררתי ומצאתי את עצמי במקום זר לחלוטין... אספתי את עצמותי, והתחלתי לצעוד לכיוון ביתי. כשהגעתי סמוך לעיר ראיתי את בני הכפר משתתפים בהלויה.

אני עמדתי בצד וחשבתי: הלויה בכפר? מי כבר הספיק למות?!

התחבאתי בצד והתבוננתי. ולהפתעתי הרבה הבנתי שהם חושבים שאני נפטרת. הם כנראה מצאו את הנוסע הכתום שנסע אתי ליד העגלה, וחשבו שזה אני.

אני התחבאתי בצד ועקבתי אחר מסע ההלויה... המלואים הגיעו לבית הקברות, הניחו את המיטה על 'האבן' והחלו להספיד...

כל 'חברי' מהכיתה עלו אחד אחר השני לדוכן ההספדים והספידו...

ולהפתעתי הרבה אני שומע שכל המספידים, כוֹלֵים ללא

מסביבי, ליד עגלות רתומות, עמדו העגלונים וחיכו לנוסעים... ומיד החלטתי, זו עבודה בשבילי!

וכך התחלתי להתגלגל, עד שבסופו של דבר עלה בידי לרכוש סוס ועגלה, ופתחתי קו הסעות מהכפר אל העיר הגדולה...

וכך חלפו השנים, במהלכם התחתנתי ונולדו לי ילדים...

אך, למרות שחיי עלו על המסלול, תמיד חשתי שהבריות ממשיכים להסתכל עלי בתור אדם 'כתום', וזה לא הטיב עם הבטחון העצמי שלי.

יום אחד יצאתי כהרגלי לנסיעה, אך הפעם לא הצלחתי למצוא שום נוסע!... ובסופו של דבר החלטתי לצאת אל העיר ללא נוסעים...

באמצע הדרך ראיתי להפתעתי אדם כתום כמוני! אדם ששערות ראשו, גבות עיניו וזקנו, כתומים מאוד מאוד, יותר כתומים מצבעו של גזר. שפשפתי את עיני כמה פעמים, מעולם לא ראיתי אדם כל כך דומה... לי.

הוא סימן לי לעצור ואני העלתי אותו לעגלה. במהלך הנסיעה התבצעו עבודות באמצע הדרך, ואני שמיהרתי החלטתי לנסוע בדרך חילופית.

הסתבר - המשיך התלמיד חכם וסיפר -
שאחר שהיפילתי את מגש הכוסות
על רגלו של המלמד, חזרתי למקומי
ונרדמתי... ואת כל זה ראיתי בחלום.

אך, למרות שזה היה רק בחלום, המסר
לא עזב אותי... ומכיון שפחדתי
לשכוח אותו עשיתי לי צמיד משיער
של סוס, לזכור.

וזה הועיל לי להתגבר על כל הבזיונות
עד שזכיתי למה שזכיתי...

ואז פנו לאיש השואל: אתה מבין, אם
ברצונך לזכור **שהיכן שיש פרות**
יש גם רועה, עליך לעשות סימן לכך.

'אבל איך עושים סימן לכך?

ובתור תשובה הם פתחו לו את ספר
שולחן הטהור (מאמר כוונת
הברכות - פרק א) להגה"ק רבי אהרן
רטאה זיע"א, ונתנו לו לקרוא...

הוא קרא בעיון, ואחר סיכם לעצמו:
מבואר כאן שבשעה ששולח
הקב"ה את הנשמה לעולם, הוא אומר לה:
דעי לך שאת יורדת כעת למקום מסוכן,
מקום שבו אפשר לשכוח ממציאותי.
וכדי שלא תשכחי אותי, אני אצוה אותך
לברך ברכות הנהנין בכל יום³ (ראה שם מה

יוצא מן הכלל, משבחים את אישיותי!
כמה אדם טוב הייתי, אדם מוכשר, אדם
אהוב, אדם...)

לבי התמלא בכעס: עכשיו אתם נזכרים
להגיד לי את זה? אם הייתם
אומרים לי את זה כשהייתי חי לא הייתי
הופך להיות עגלון!

ובמילים אחרות: **זו רשעות לשפח**
אדם רק כאשר מקבלים

מכך כבוד! (שהרי המספידים קיבלו שבחים:
'כמה יפה דיברתם, ריגשתם אותנו!').

ואז, התחלפה תחושת הכעס בתחושת
רחמים עצמיים: בני האדם הללו
לא יציבים! פעם הם מבזים, פעם הם
משבחים. פעם אני הבעיה של התלמוד
תורה, ופעם אני הפרח של העיירה!

ומבני אדם כאלו, חסרי עמוד שדרה,
נפגעת?! בגלל סמרטוטים כאלו
הפסדתי את החיים שלי?!

והתחלתי לצעוק: נמאס לי מהצביעות
שלכם, נמאס לי מההסתכלות
המצומצמת של בני האדם!...

ולפתע חשתי שמנענעים אותי,
פתחתי את העינים ומצאתי
את עצמי בכיתה...

מעין החכמה

בעל תשובה אחד, החליט לנסות ולקרב ליהדות
את חבריו הקרובים, מאותם זמנים

3. סיפר הגאון רבי אליאב אדרי שליט"א
(בנועם שיח, ויקרא - עמוד לה):

אך הוא המשיך בשלו, 'שהכל, עובד על אבטיחים, מנסיון... חזר שוב ושוב על אמרתו התמוהה.

ולאחר רגעים ספורים, החל בסיפורו:

היינו קבוצת טנקיסטים, שגויסה במלחמת יום הכיפורים, נלחמנו במדבר סיני.

הפלוגה שלי מנתה כמה עשרות טנקים, והוטל עלינו להתקיף מוצב מצרי. המשימה לא נראתה קשה מדאי, אך משמים רצו, כנראה, אחרת...

המצרים ירו פגיעות מדוייקות, וכמעט רוב הטנקים שלנו הושמדו. כשראה מפקד הטנק שלי את המצב הנואש, צעק ביאוש לכולנו: 'חבריה, אולי מישהו יודע איזה תפילה של דתיים, שאותה נוכל להתפלל לבורא העולם, שיושיענו מהתופת הזו?'

שתקנו כולנו, איש מאתנו לא ידע. 'כיצד באמת מתפללים הדתיים' - חשבת בלבי - 'מה ממלמלים הם בשעת תפילתם?'

'אף' אחד לא יודע? נשמע שוב קולו של המפקד, כאילו חש שבתשובה זו תלויים חיינו, גם אנחנו 'נדבקנו' בתחושתו, נאחזים כטובע בכל דבר הנדמה לנו כיציב.

'אני' מכיר תפילה אחת' - נענה אחד הבחורים בהיסוס - 'אבל אינני בטוח שהיא מתאימה לזמן זה'...

הבטנו בו כולנו בצפיה דרוכה, והוא סיפר: בכל פעם שאני מגיע לביקור אצל סבי הדתי, הוא מכבד אותי בשתיה, ומלמד אותי לברך ולהודות לבורא עולם על כך.

המפקד חיך באושר וצעק לעברנו בהתרגשות: 'יש! יש לנו פתרון, למצב הנואש שאנו שרויים בו'.

רחוקים בהם לא שמר תורה ומצוות. הוא הזמין אותם לערב הרצאות בביתו, הכניסם לסלוננו הקטן, וככיבוד, הגיש להם פלחי אבטיח. כאשר יצא לרגע קט, כדי להמשיך ולהגיש בפניהם כיבוד נוסף, שמע קול ויכוח ביניהם, הוא היטה את אזנו ושמע כי הויכוח נסוב אודות הברכה, שאותה יש לברך על אבטיח.

כנראה מפני הכבוד שרכשו כולם לחברם הדתי, לא רצו לאכול בביתו ללא ברכה, ועל כן, כל אחד החליט לשלוף את ידיעותיו ביהדות ולומר מה היא דעתו.

'אבטיח' הוא פרי' - אמר אחד מהם - 'ולכן מברכים עליו: 'על פרי עץ'.

'תלוי' היכן מגדלים אותו' - הניף אחר את ידו בביטול - 'אבטיח גדל באדמה, ולכן מברכים עליו: 'על פרי האדמה'.

'ואני' אומר לכם' - קם הנמרץ והעוצמתי מכולם - 'מברכים עליו: 'שהכל נהיה בדברו'...

שאר החברים שתקו והביטו בחברים הידעניים שלהם, מצפים לשובו של בעל הבית, שוודאי יוכל לפתור את החידה.

כשנכנס בעל הבית לסלון, הם שיתפו אותו בויכוחם, והוא נענה מיד ואמר, כי יש לברך: 'בורא פרי האדמה', כמוכן.

בשלב זה נראה היה כי העניינים שקטו, אך, להפתעת כולם קם הבחור הנמרץ, ואמר לכולם: 'הברכה היא 'שהכל נהיה בדברו', ואני אומר לכם, שזה עובד'...

שבעה זוגות עינים ננעצו בו בחוסר הבנה, בחלל החדר ריחף תמהון על הידענות שהפגין, ועל אומץ לבו, להתווכח עם חברם שומר המצוות.

פרשת בהר - בחוקותי - שלום רב לאוהבי תורתך

שכתב), ועל ידי שתברכי ברכות הנהנין
 העצה לזכור שהיכן שיש פרות יש גם
 רועה, ברכות הנהנין בכוונה!
 בכוונה - תזכרי בי!

שלום רב לאוהבי תורתך

'אתה יודע' - הוא אמר - 'הסיפור הזה
 שסיפרת (על 'הכתום') מזכיר לי
 את שאלתו של החתם סופר זי"ע"א'.
'איזו שאלה?' - שאלתי.
ובתור תשובה הוא פתח את דרשות
 החתם סופר וקרא:⁴

מעין החכמה

'רק תאמרו לי' - פנה המספר לכולם -
 'חושבים אתם כי מה שמצליח להשמיד
 טנקים מצריים בזה אחר זה, לא יעבוד על
 אבטיחים?!

הבחור סיים את דבריו לקול תשועות
 השומעים. כולם הביטו בו, מחוייכים,
 מנסים לדמיין את ההצלחה הפלאית, נהנים מן
 התושיה. רק, חברם הדתי, חובש הכיפה,
 ישב מהורהר...

'רבונו של עולם' - חלפה מחשבה בלבו -
 'מה רבים רחמך! כשעלה לפניך
 קולם של החיילים בשדה הקרב, לא היבטת
 אל ריחוקם ממך, לא ראית את התנכרותם
 מן הדת - פנית אל קולם, וכשזעקו בכל
 לבם, שמעת והושעת אותם!...

זהו כחה של תפילה!

הם נושעו, כי היתה זו תפילה אמיתית
 הנובעת מתוככי לבם, תפילה העולה
 ובוקעת כקרבן! היתה זו תפילה שעליה
 נאמר: "קרוב ה' לכל קוראיו, לכל אשר
 יקראוהו באמת" (תהלים קמה, יח).

4. דרשות חתם סופר (חלק א, דרוש לו' אדר
 שנת תקצ"ט - ד"ה 'דורש טוב לעמו').

למדנו כולנו את נוסח הברכה הקצר. כשהיינו
 מוכנים, סָפֵן, ופגז הורד לקנה.
 'כשנירה את הפגז, נצעק כולנו את הברכה בכל
 הכח', הורה לנו. ואנו, כחיילים ממושמעים
 הנהנו בראשנו, מחכים לנס שיתרחש.

הכל היה מוכן, בטרם נורה הפגז הראשון
 זעקנו כולנו בכל לבנו: 'ברוך אתה ה',
 אלקינו מלך העולם, שהכל נהיה בדברו!...

הפגז פגע במיכל הדלק של הטנק המצרי
 והטנק עלה כולו בלהבות.

'טנק מצרי מכין אלינו את הקנה', זעק
 אחד החיילים, פגז נוסף הוכן
 לשליחה. ושוב צעקנו כולנו: 'ברוך אתה ה',
 אלקינו מלך העולם, שהכל נהיה בדברו!...

נס נוסף התרחש - הטנק השני נפגע בצריחו
 והחל עולה בלהבות.

כך השמדנו טנק אחר טנק. לפני כל יריה,
 צעקנו בכל לבנו: 'שהכל נהיה בדברו'.
 ובכל פעם נדהמנו מחדש מהצליפה המדויקת,
 מתזמון היריה, ומההצלחה הברורה.

לאחר שעות לחימה רבות, בהם הוכו בזה
 אחר זה הטנקים המצריים, החלו
 השאר נסוגים לאחור. הצלחנו במשימה!...

ואמרו חז"ל: ⁵ 'כהנים קפדנים הם', וכמו שנאמר: "וְעַמְּךָ כַּמְרִיבֵי כֹהֵן" (הושע ד, ד).

והנה, עם ישראל בכלליותו נקראים 'כהנים' ביחס לאומות העולם, וכמו שנאמר: "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים" (שמות יט, ו) ... ולכן הם קפדנים יותר מכל אומות העולם.

וסיים החתם סופר את שאלתו: ואם כן, צריך להבין, מדוע אומות העולם נקראים 'שונא שלום', ואילו עם ישראל נקראים 'אוהבי שלום'?

כך הוא הקשה! - התפלאתי. 'ומה הוא תירץ?'

'כדי להבין את תירוצו' - הוא אמר - 'נצטרך להקדים'...

'הנה כתיב: "רַבַּת שְׂכֵנֶה-לָּהּ נַפְשִׁי עִם שׁוֹנֵא שְׁלוֹם" (תהלים קכ, ו), וביארו במדרש (מדרש תהלים, מזמור קכ - אות ו): 'שונא שלום' זה עשיו הרשע, ששונא שלום.

וההיפך, ישראל נקראים 'אוהבי שלום', וברכת ה' לישראל היא שלום, "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יְבָרֶךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם" (תהלים כט, יא).

אמנם, בחוש נראה ההיפוך, כי יש יותר קפיידא ופירוד בין ישראל, הרבה יותר ממה שיש בין אומות העולם.

ובין תלמידי חכמים יש יותר קפיידא ופירוד מאשר מה שיש בין יהודים עמלי כפים.

מעשה ידי אדם

ונקראו המה. 'בְּקִשׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים' - מזימות ומחשבות של חטא... וביתר ביאור:

ביום הששי של הבריאה ברא הקב"ה בריאה מופלאה ויקרא את שמה 'אדם'. **'האדם' היה מעשה ידיו של הקב"ה**, וזה שנאמר: 'אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם, והיה מושלם בכל מיני שלימויות!

בספר קהלת נאמר כך: "לְבַד רָאָה זֶה מִצְּאֵתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם יֶשֶׁר וְהֵמָּה בְּקִשׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים" (קהלת ז, כט).

ופירש רש"י:

'אֲשֶׁר עָשָׂה' - הקב"ה את האדם הראשון ישר. 'וְהֵמָּה' - משנזדווגה לו חוה אשתו ונעשו שנים

מעין החכמה

5. **ירושלמי** (קידושין פ"ד ה"א, ובקרבן העדה שם - ד"ה עיקר טירונייא שלהן).

היצר הרע זה הכח התוסס המפריז על המדה לאין שיעור ומגביר מדות וכחות שלא במקום הצורך ומסיתם לעבירות ממש. **זהו** כח של זרות באדם. אם הוא משתלט על האדם, הוא נעשה זר לעצמו, זר לזולתו וזר לבוראו. לא על חנם נקראת עבודת אלילים עבודה זרה, שהעובד לה נהיה זר למציאות.

בכל מדה רעה יש זרות. הרא"ש כתב באורחות חיים (ליום א - אות כד): 'ויתרחק מן השחוק ומן הכעס כי מבלבל רוחו ודעתו של אדם'. בלבול זה הוא מסוד הזרות.

שלמה המלך אמר: "וַיִּרְקַב עֲצָמוֹת קִנְאָה" (משלי יד, ל), ⁷ וזה פשוטו כמשמעו: המקנא באחרים רואה את הטוב רק אצל אחרים ואת הטוב שיש בעצמו אינו רואה כלל או מזלזל בו ונעשה כל כך זר לעצמו עד רקבון כחותיו.

ולאחר מכן, ברא הקב"ה את חוה והביאה אל האדם, ולאחר שנהיו שנים, חטאו ואכלו מעץ הדעת.

ומאותו רגע של חטא, הם נהפכו להיות מציאות אחרת, מציאות הרחוקה מטהרה אמיתית!⁶ **והמציאות** **הזו** **היתה מעשה ידיו של האדם!**

והמציאות **הזו** היא מציאות זרה למציאות הטבעית שבה נברא האדם!

וזה לשון הגה"ק הרב שלמה וולבה זיע"א (עלי שור, חלק ב - עמוד פג):

מאותה עת בה חטא אדם הראשון נכנס באדם יצר הרע.

היצר הרע הוא אל זר באדם, ואומנותו היא להביאו לעבודה זרה. הדברים כפשוטם: יצר הרע הוא כח של זרות באדם, על דרך שנאמר במשלי: "הַפֶּכֶךְ הַדֶּךְ אִישׁ וְזָר" (משלי כא, ח)...!

מעין החכמה

לעפר, ואז ינקה ממנה וישוב ויבנה בטהרה **בלי זוהמא כלל...**

7. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (אמרי נועם, פרשת ויחי - מאמר ח), וז"ל:

ביומו האחרון של יעקב אבינו הוא אסף את בניו ובירך כל אחד ואחד מהם. ובברכתו לבנו, יוסף, בירך אותו כך: "בן פֶּרֶת יוֹסֵף בֶּן פֶּרֶת עָלֶי עֵין בְּנוֹת צַעֲדָה עָלֶי שׁוֹר" (בראשית מט, כב).

6. מאותו רגע שאדם ואשתו נכשלו ואכלו מעץ הדעת, נכנסו בתוכם [בתוך יסודות גופם, שהם: אש, רוח, מים ועפר] רוע וזוהמא, וזה שגרם שיתגלו בתוכם מדות רעות ותאוות אסורות.

וזה לשון רבינו הרמח"ל (בספר מאמר העיקרים - פרק בגמול): **והענין כי הנה נשאב בגוף זוהמא, שאי אפשר לו שיגיע לדביקות העליון בהיות זוהמא זו שאובה בו, ואינו יוצא ממנה עד שימות וישוב**

רעה, יאמר: '**אני מזרעו של יוסף הצדיק שאין עין הרע שולטת בהם**'. והיינו שגם אם הוא לא ממש מזרעו של יוסף, מכל מקום יכול לומר כן, כיון שכל מי שהולך במדותיו של יוסף נקרא 'זרעו של יוסף'.

וזו עיקר עבודת האדם בעולם, לסלק מלבו את מדת הקנאה ההורסת לאדם את חייו ומוציאה אותו מן העולם.

וכתב בספר הקדוש ראשית חכמה (שער הענוה, פרק ז - אות יא) בלשון קדשו:

המקנא חומס נפשו, כי הוא מתאבל תמיד ושכלו מתחסר מרוב קנאה הטמונה בו, ואין לבו פנוי ללמוד ולהתפלל בכוונה ולעשות מעשים טובים. וכל אדם מוצא טעם מתוק חוץ מהמקנא, כי אינו טועם טעם מתוק במאכלו עד שתשוב הטובה מחברו... ואמר החכם: '**אל תקנא בחברך על אשר יש לו, כי הוא ינעם ואתה תשבוע דאגה ויגון וצער וצוקה וצרה**'.

ובדומה לזה כתב הרמח"ל (מסילת ישרים - פרק יא):

הקנאה גם היא אינה אלא חסרון ידיעה וסכלות, כי אין המקנא מרויח כלום לעצמו וגם לא מפסיד למי שהוא מתקנא בו, ואינו אלא מפסיד לעצמו, וכמאמר הכתוב שזכרתי: "ופותה תמית קנאה" (איוב ה, ב). ואמנם יש מי שסכלותו רבה כל כך עד שאם יראה לחברו איזה טובה, יתעשש בעצמו וידאג ויצטער, עד שאפילו הטובות שבידו לא יהנוהו מצער מה שהוא רואה ביד חברו. והוא מה שאמר עליו החכם: '**ורקב עצמות קנאה**' (משלי יד, ל).

ושורש הקנאה היא כפירה סמויה בלב האדם, שאינו מאמין שכל מה שנעשה בעולם נגזר אך ורק על ידי הקב"ה, ולכן מתרעם הוא על הצלחותיו של הזולת ומלא צער על כך.

ופירושו בגמרא הקדושה (ברכות כ.) שיעקב אבינו בירך אותו שלעולם לא תשלוט בו ובזרעו עין הרע. [עלי עין] - שיהיו עולים על העין, ועין הרע לא תשלוט בהם].

ומוסיפים חז"ל (שם) שיוסף זכה לכך מדה כנגד מדה: '**עין שלא רצתה לזון ממה שאינו שלו** (שלא הביט באשת אדוניו פוטיפר), **אין עין הרע שולטת בו**'.

והנה, מלבד פשט המאמר שלא רצה יוסף להביט באשת אדוניו - פירושו הרחב של מאמר זה הוא, **שבבלבו של יוסף היתה קבועה מדה נפלאה שלא לזון את עיניו ולא להביט כלל במה שאינו שייך לו**.

יוסף מעולם לא קינא באיש, ולא חמד בלבו מה ששייך לזולתו. הוא היה מרוכז רק במה ששייך לו, ותמיד היה שמח בחלקו והרגיש שלא חסר לו מאומה, ועל כן מעולם לא צרה עינו ולא דאב לבו בהצלחתו של מישהו אחר, וזה הצילו מן העין הרעה.

כי עין הרע אינו יכול לשלוט אלא במי שיש בו בעצמו (מעט על כל פנים) ממדות רעות אלו של קנאה וצרות עין בהצלחת וטובת הזולת, ולכן העין הרע תופס בו, בבחינת: 'מצא מין את מינו וניעור'.

אך מי שלבו טהור ממדות רעות אלו ואינו מקנא באיש, ועינו לא צרה באיש, אלא אדרבה, הוא שמח בהצלחתו וטובתו של כל אחד מישראל ועינו טובה עליהם, אין עין הרע של הקנאים ובעלי הלב הרע יכולה לשלוט בו כלל ועיקר.

ולא רק ביוסף וזרעו אינה שולטת עין הרע, אלא גם בכל מי שהולך בדרכו של יוסף הצדיק ודבק במדותיו הנפלאות.

ובזה יובן מה שמובא בגמרא (ברכות נה:) שמי שנכנס לעיר וחושש מפני עין

"לְתַאֵוֹה יִבְקֹשׁ נִפְרָד, בְּכָל־תּוֹשִׁיָה יִתְגַּלֵּעַ"
(שם יח, א). כל מדה רעה פוגעת באחרים
ומפרידה את האדם מכל חבר ועמית.
וכמו שמדות רעות מפרידות את האדם
מזולתו, כך הן מפרידות אותו מבוראו,
כי אותן מדות פועלות בין אדם לחברו
ובין אדם למקום, ונהיה האדם מתנכר
לבוראו.

כח נורא הוא, ה'אל זר', ההופך את האדם
להיות זר לעצמו, לזולתו ולבוראו -
זר ממש, בלי רגש, בלי הבנה, בלי קשר,
בלי אהבה! וכח זה טמון בכל מדה רעה!
ומה, אם מקננות באדם כמה מדות רעות,
ולא בדקות אלא בגסות, והן **שולטות**
עליו?...

חמדת כסף ותענוגים ורדיפת כבוד
מעבירה את האדם על דעתו
עד שמתנכר לעצמו לגמרי, והקנאה
והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן
העולם - היינו מעולמו הפנימי, האמיתי.

בעל גאווה כל כך זר לעצמו עד שאינו
מכיר ואינו רואה כלל את עצמו
כפי מה שהוא באמת.

ביותר מורגשת ההתנכרות בכעס.
אחרי ששככה חמתו נדהם
האדם איך שבשעת הכעס 'לא היה אצל
עצמו' - ממש נהפך לאחר בשעת כעסו.

כמו שעל ידי מדות רעות נעשה האדם זר
לעצמו, כך הוא נעשה זר גם לזולתו.

בחזרה למעשה ה'

עצמם כדוגמת מעשה ה', ולחזור לאותה
זכות ובהירות שבה ברא הקב"ה את האדם!
והם האנשים שקיימו, באותה תקופה,
את כל הבריאה כולה!
ושנים מהם היו נח ושלם.

וכך פירש הגה"ק רבי אליעזר הורוויץ
זיע"א את שני הפסוקים הבאים:⁸

כאמור, מאותה עת שאירע בו האסון
הנורא - חטא עץ הדעת, ירדו בני
האדם במדרגתם ממעשה ה' למעשה אדם.

ובמשך מאות רבות של שנים הם
נשארו תקועים במדרגה הזו!

אך למרות זאת, בכל זאת, מצאנו כמה
אנשים בודדים שהצליחו **לעשות את**

מעין החכמה

ונצרך לו, ואין לו לקנאות בזולתו, ובאמונה
זו ישיש וישמח, ויהיה רק מלא שמחה תמיד.
8. כך הובא בספרו נועם מגדים וכבוד
התורה (ריש פרשת נח).

והתרופה היחידה לחולי הקנאה היא חיזוק
באמונה הצרופה שהכל כאשר
לכל מושג בהשגחתו הפרטית של הבורא
יתברך, ומה שנתן לו הבורא הוא מה שטוב לו

זזה כוונת הפסוק: 'וְלִשְׁם יֵלֵד גַּם הוּא', כלומר שם היה צדיק, למד תורה וזיכך את עצמו לעבודת הבורא, ואם כן בנוסף למה שהיה 'אָבִי כָל-בְּנֵי עֶבֶר', ילד גם את עצמו!

ובדרך זו יבואר גם הפסוק: 'אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ', כלומר, נח, על ידי צדקתו, ובפרט בהיותו בדור מושחת ואף על פי כן נשאר בצדקו, על ידי זה נחשב כאילו ילד את עצמו. ובזה יובן מדוע כפל תיבת 'נח' פעמיים... להורות שעל ידי זה שהיה צדיק, נחשב כאילו ילד את עצמו!...

אך למרות שגילתה התורה הקדושה את עוצם מעלתם, היא לא גילתה לנו את דרך עבודתם. כיצד ובאיזו דרך הם זכו למעלה שלהם...

והשנים המשיכו לחלוף...

ובני עליין כולכם...

על הלוחות הראשונים נאמר: "וְהִלָּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַזֶּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל הַלָּחַת" (שמות לב, טז).

הלוחות עצמם **'מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים'**, והמכתב **'מִכְתָּב אֱלֹהִים'**, ו'חֲרוּת עַל הַלָּחַת', פירוש המילה 'חֲרוּת' -

א. "אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צָדִיק תָּמִים" (בראשית ו, ט)...

ב. "וְלִשְׁם יֵלֵד גַּם הוּא אָבִי כָל-בְּנֵי עֶבֶר אָחִי יִפֶּת הַגָּדוֹל" (שם י, כא).

ואלו הם דבריו:

כתיב: 'וְלִשְׁם יֵלֵד גַּם הוּא', והנה לכאורה הלשון לא מובנת, שהיה צריך לומר 'ולשם יולד גם לי' (ומהו תיבת 'הוא')? ואילו היה כתוב 'ילד היה מובן הלשון 'גם הוא', אך מדכתב ילד, קשה מהו הלשון 'גם הוא'?

ויובן על פי היסוד הידוע (ונרחיב בו בהמשך השיחה) שכאשר זוכה האדם ללמוד תורה ולקיימה, ובנוסף לזכך עצמו מהתאוות והמדות הרעות, הרי זה כאילו הוליד את עצמו, כאילו עשה את עצמו!

בששה בסיון שנת 2448 לבריאת העולם זכו עם ישראל לעמוד למרגלות הר סיני ולקבל את התורה.

ושם, למרגלות הר סיני, הם זכו לחזור למציאות הראשונה - מציאות מעשה ה'!

זזה לשונו של הגאון המקובל הרב משה שפירא זי"ע⁹:

לעתיד לבוא - וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ
וְרוּחַ חָדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסְרֹתִי אֶת־
לֵב הָאָבֶן מִפְּשָׁרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב
בָּשָׂר׃ (יחזקאל לו, כו).

במעמד הר סיני, נטל בורא העולם
את הלב שהיה לנו, ונתן בנו
לב אחר, שאותו לב הוא מְעַשֶׂה
אֱלֹהִים¹, שהוא מוכן להתאחד,
להתחבר, עם מה שנכתב עליו, זה לא
עליו, אלא זה בו. והוא והכתב חד הם.

כך נראו לוחות ראשונים, דהיינו הלב
עצמו!...

זה **שהכתב מתחבר עם הלוח עצמו**, זה
נקרא כתב חרות.

כתב חרות נחקק באבן והופך להיות
אחד עם הלוח, הלוח עם הכתב
והכתב עם הלוח, וכמו שכתוב במשלי:
"כְּתָבָם עַל לִוְחַ לִפְפָּה" (משלי ג, ג).

ובלוחות הראשונים זה התקיים
בשלימות! כביכול, התורה
נכתבה על לוח הלב והפכה להיות
'חרות על הלוחות'...

ובכך התקיימה בפועל במתן תורה,
ההבטחה שעתידיה להתקיים

לעשות את עצמו

ופירש רש"י: "אֶבֶן כְּאֶדָם תְּמוּתָן" -
אכן כאדם הראשון תמותון,
אחרי שחיללתם מעשיכם כמוהו...

ומכיון שירדו ממדרגתם שוב נכנס בתוכם
הזרות. והאל זר החל להשתולל בהם...

אך הפעם, הקב"ה לא השאיר אותם כך,
והוא התגלה למשה רבינו ואמר לו
כך: "אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלְכוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי
תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (ויקרא כו, ג).

וביארנו במדרש¹⁰ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם -
אמר רבי חנינא בר פפי, אמר

ארבעים יום בלבד חלפו ממעמד
הר סיני, ובי"ז תמוז
השתחוו לעגל - "עֲשׂוּ לָהֶם עֲגֹל
מִסִּכָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֹא וַיִּזְבְּחוּ לֹא" (שמות
לב, ח)...

חטא העגל היה חטא עבודה זרה
ציבורית, והוא הוריד שוב את
מדרגת האדם, ממעשה אלקים למעשה
אדם! וכמו שנאמר: "אֲנִי אֶמְרֹתִי
אֱלֹהִים אֲתֶם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כְּלַכְכֶּם. אֲכֹן
כְּאֶדָם תְּמוּתָן וּכְאֶחָד הַנְּשָׂרִים תִּפְלוּ"
(תהלים פב, ו).

מעין החכמה

10. ויקרא רבה (פרשה לה - אות ז).

מעלה עליו הכתוב כאילו הוא עשה את עצמו, שנאמר: 'ואותי ציוה ה' בעת ההיא ללמד וגו'', **לעשות אותם לא נאמר**, אלא 'לעשותכם אותם', מכאן שמעלין עליו כאילו הוא עשה וברא את עצמו...

מעלה, מוטל על היהודי להגיע לאותה מדרגת הלב שהיתה בזמן מעמד הר סיני! וכאשר הוא יצליח להגיע לכך, נחשב כאילו עשה את עצמו, שהרי הצליח להתעלות ממעשה אדם למעשה אלקים!...

להם: אם שמרתם את התורה הריני מעלה עליכם **כאילו עשיתם עצמכם!**

וזה חזר ונשנה פעם נוספת בחומש דברים - "ואתִי צִוָּה ה' בְּעֵת הַהוּא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂוֹתָם אֹתָם" (דברים ד, יד)...

וביארנו במדרש:¹¹

'לַעֲשׂוֹתָם אֹתָם' - אמר רבי יוחנן, כל העושה תורה לאמיתה,

התעלות בכח התורה

אך מכיון שהוציא ה'עגלי את ראשו, נשברו לוחות ראשונים, ותחתם קיבלנו לוחות שניים.

יום נתינת הלוחות השניים היה מתן תורה מחודש וקבלת התורה מחדש (רמב"ן - שמות לד, כח). על ידי הלוחות השניים זכינו שהקב"ה שוכן אתנו בתוך הטומאה.¹²

מעלה - עיקר עבודתנו היא מלחמת היצר, ועל זה נאמר: 'בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין' (קידושין ל:).

נמצאת כל התורה כולה, עד סוף כל המדרגות העליונות שבה, היא

הדרך להתעלות ממעשה אדם למעשה אלקים היא דרך ארוכה, ובענין זה נביא את לשונו של הגה"ק הרב שלמה וולבה זיע"א (עלי שור, חלק ב - עמוד קט). וז"ל:

אילו זכינו ללוחות הראשונים, לא היתה התורה משתכחת מאתנו עולמית (עירובין נד.), ולא היו מלאך המוות ואומות העולם שולטים עלינו (עבודה זרה ה.). והיינו זוכים להגיע למצב של תחיית המתים, ובמדרגה זאת היה עסק התורה שלנו שונה לגמרי מצורת העסק בה אחר חטא העגל...

מעין החכמה

11. מדרש רבי תנחומא (כי תבוא - אות א).

12. וכמו שנאמר: "הִשְׁכֵּן אֶתְּךָ בְּתוֹךְ טַמְאֹתָם" (ויקרא טז, טז).

בכל מעשה טוב ישנה קרבת הבורא, וכך בכל דיבור טוב ובכל מחשבה טובה.

והנה ברא הוא יתברך כביכול מציאות של ריחוק ממנו, חלל ריק שאין בו שום ניצוץ מכבודו יתברך, זוהי האפשרות לחטוא. בכל חטא טמון ריחוק מהבורא. וישנן מדרגות רבות בזה. בחטא קל טמון גם כן ריחוק, אך עדיין האדם בכללו קרוב אל השם. בחטא של כרת ח"ו דומה האדם לענף שנכרת מהעץ שנפסקה יניקת חיותו הרוחנית. בשלש עבירות שיהרג ואל יעבור (והן: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים) טמון ריחוק מוחלט שלא תתכן עמו שום קרבה. כזאת היא בריאת הרע.

אם בריאת הרע היא מפלאי הבורא, הרי בריאת התורה-תבלין היא מופלאה בכפליים, שהיא מסוגלת להפוך את החלל הריק הזה למקום קרבת הבורא¹³ וממתיקה את היצר כך שהוא נעשה כח חיובי באדם... **והתורה** הקדושה היא המעלה אותו ממעשה אדם למעשה ה'...

אך ורק תבלין ליצר, והעמל בה כל צרכו, זוכה להמתיק את יצרו ולהופכו לטוב.

כח זה ניתן רק לתורה הקדושה!

כמה דרכים ישנם במלחמת היצר: מרגיז את יצרו, רודה בו, מתגבר עליו (סנהדרין קיא:), ומפטפט ביצרו (גיטין נז.), וכל אלה אופנים כיצד להילחם עמו. והנה בתורה יש עוד דרך הנעלה מאופנים אלה, והוא **ההתנשאות** מעליו. הציור לזה: תינוק הרוכב על מקל ואומר שזה סוס, כשיגדל שוב אינו עושה זאת, כי הוא יודע עכשיו שאין המקל סוס, וזאת בלי מלחמה עם עצמו או שכנוע, אלא פשוט מפני שהתגבר.

אבל - קשה יצר הרע שאפילו יוצרו קראו 'רע' (קידושין שם), שנאמר: "כִּי יֵצֵר לֵב הָאָדָם רָע מִנְּעֻרָיו" (בראשית ח, כא). יצירה נוראה הוא! הרי לית אתר פנוי מיניה, ו"מְלֵא כָּל-הָאָרֶץ כְּבֹדוֹ" (ישעיה ו, ג), כי כל נברא מהשמש עד התולעת, הוא ניצוץ קטן מכבודו יתברך.

מעין החכמה

רואים תלמיד חכם הם נשאים אדישים ולא זזים ממקומם (וישנם כאלו המגדילים לעשות, ומזלזלים בתלמיד חכם, רחמנא ליצלן) - **ואנשים כאלו הם 'גלמים', אנשים ששכלם לא התפתח!**

כאשר לימד הגה"ק הרב שלמה זלמן אויערבאך זיע"א את דברי הגמרא הללו, ביאר כך:

בתלמידי חכמים יש שני חלקים. החלק שיודע את התורה ואפשר לשאלו את דבר ה'.

13. בספר חכו ממתקים (עמוד רמו) לגאון הרב אליהו נאה שליט"א, נכתב כך:

בגמרא הקדושה (מכות כב:) אמרו: 'כמה טיפשאי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה, ולא קיימי מקמי גברא רבה'. [תרגום ענייני: ישנם יהודים שכאשר הם רואים ספר תורה הרי הם מתמלאים ברגשי קודש ומיד הם קמים בפניו, אולם, כאשר הם

כחה של תורה לשמה

בימות המשיח, הקב"ה יתן כח מיוחד לצדיקים לראות את אורו. יתברך ממש בלי שום לבוש והסתר. ואלמלא נתינת הכח המיוחד שינתן אז מהשם יתברך, לא יוכלו להשאר במציאות כלל, כי כאשר יתגלה האור האלקי בעולם, הוא ישרוף ויבטל כל מציאות אחרת מן העולם.

אך הכלי לקבל את אותו כח עליון לעמוד כנגד אור רם ונישא זה - 'לראות את כבודו יתברך', **הוא על ידי עסק התורה שעוסקים בה דוקא בימי החושך והגלות בעולם הזה.**

וזהו סוד הכתוב: "ה' עז לעמו יתן" (תהלים כט, יא), 'עז' - הוא מלשון כח, 'יתן' - לשון עתיד, ופסוק זה נדרש בגמרא הקדושה (זבחים קטז). על נתינת התורה לישראל, דהיינו שבכח התורה שעוסקים בה בעולם הזה (בגלות) יוכלו

ובעומדנו כאן, נביא ממה שכתבנו בספרנו חלב הארץ, כתב יד, והקב"ה יזכנו להדפיסו במהרה. וכך כתבנו: **בקרוב** ממש, כשנזכה לגאולה השלימה, נזכה שיתקיים בנו הכתוב: "עין בעין יראו בשוב ה' ציון" (ישעיה נב, ח), ויתקיים בנו הפסוק: "ולא יפנה עוד מזריק ויהיו עיניהם ראות את מזריק" (שם ל, כ).

והקושיא ידועה, והרי כתיב: "כי לא יראני האדם וחי" (שמות לג, כ), ואם כך, הכיצד בימות המשיח יוכל האדם לראות את השם יתברך ולחיות?

ובסגנון אחר: מה יתחדש בימות המשיח שיהיה כח לבני אדם לראות את השם?

ומצאנו להגה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א שכתב כך (תניא, ליקוטי אמרים - פרק לו):

מעין החכמה

ומתקרב לבורא יתברך, אף יותר מספר תורה!

וכמה טיפשאי הני אינשי אשר רק מספר התורה, יש להם את היראה הזו ולא מתלמידי החכמים.

וביאר רבי שלמה זלמן אויערבאך, כי לקום לזקן, הוא רק ענין של דרך ארץ, אבל לתלמידי חכמים צריך להרגיש שהוא מעלה עליונה.

והחלק השני שעם התורה שהוא לומד, הוא מתעלה ומתקדש בקדושת עולמים.

והנה, הני טיפשאי יודעים להכיר רק את החלק שיועד את התורה, ואינם מבינים דמתלמיד חכם צריך לקבל פחד ויראת הרוממות, שהלא בעוסקו בתורה, מרגע לרגע הוא מתעצם, מתקדש, מתרומם

עֲבָדִים" (שמות כ, ב), 'אֲנֹכִי' - ראשי תיבות: **אנא נפשי כתבית יהבית**, זאת אומרת, שבאותיות התורה הקדושה הכנים הקדוש ברוך הוא כביכול, את עצמותו יתברך ה'בלתי מוגבלת' אל 'תוך ההגבלות'.

ויש לדעת כי ז"ך אותיות דלשון הקודש (כ"ב אותיות פשוטות וחמש סופיות). הין מציאות רוחנית עליונה מאוד, ובתוך כל אות ואות קיימים מלאכי מרום טהורים וקדושים אשר הם חיים מכח קדושת האותיות, ואם כן, כ"ב אותיות התורה, הנראות בספרים הן רק בחינת תמונה, ואולם בתוכן יש מציאות רוחנית גבוהה וקדושה לאין קץ, מציאות הנקראת: עולמות, נשמות, אלקות.¹⁴

ישראל לקבל את ההארה האלקית, וגם להכיל אותה מבלי להתבטל ממציאותו.

והטעם שיש לתורה הקדושה כח רב ועצום כל כך, עד אשר משפיעה על העוסקים בה את הכח לסבול את אורו יתברך וליהנות מזיו שכינתו ממש לעתיד, **היות והמאציל העליון, ברוך הוא וברוך שמו, גנו מאורו וטובו העצמיים כביכול בתוך אותיות התורה הקדושה, ומכח זה העוסקים בה לשמה, זוכים להתחבר אל אורו יתברך ממש!**

וזהו סוד האמור בגמרא הקדושה (שבת קה):

רבי יוחנן אמר: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֵינוּ" אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית

מעין החכמה

השכלי הנחשב בלב המדבר בם **ונראים כאילו מלאכים טהורים חיים מניעים אותם ומלמדים אותם לאדם המגלגלם בצורת אופנים אוריים פורחים בכנפי גלגליהם, והם רוח ברוח.**

ולפעמים האדם רואה אותם כאילו הם חונים בהרים ונוסעים מהם בפריחה וההר הוא אשר האדם רואה אותם שוכנים עליו או נוסעים ממנו, התקדש אצל הנביא הרואה אותו, ודין הוא עליו לקרוא אותו 'קדוש' - "מפני אשר ירד עליו ה' באש" (שמות יט, יח), ויקדשהו, בסוד: "הגבל את ההר הזה וקידשתו" (שם פסוק כג), ובהר קדוש רוח הקודש, ואמנם שם הר קדוש גבוה הוא שם המפורש ודע זה, 'וההר' הוא 'רי"ו' שסודו גבורה, והוא הגבור עושה מלחמה באויבי השם, שוכחי שמו.

14. תיאור נפלא לזה מצאנו גם ראינו, בדברי המקובל האלקי רבי אברהם אבולעפאי זי"ע"א בספרו הבהיר חיי העולם הבא (מהדורא שניה - עמוד 159), וזה לשונו:

והנה תדע שדרך האותיות להיותם נסתרות זו בתוך זו כדמות נס בתוך נס, ובצורת חותם בתוך חותם, וגם האותיות מגלים המסתר הנקרא צפנת פענח אשר מהם תקבל החכמה ברי"ו (פירוש רי"ו אותיות שבשם ע"ב) אשר בה מפורש הנעלם וגם בה נעלם המפורש.

ואם כן האותיות הם כח שורש כל חכמה ודעת בלי ספק, והם בעצמם חומר הנבואה, ונראים במראה הנבואה כאילו הם גופים עבים, מדברים לאדם פה אל פה, לפי רוב הצירוף

אחר כל הדברים והאמת האלה ברור שראשית הכל צריך לומד התורה לאזור אומץ ולהתחבר אל קדושת האותיות והנכלל עמהן, ובכח לימוד התורה הקדושה להעלותן אל שרשן העליון, ולתקן תיקון אמיתי גמור ושלם. וכן צריך הלומד תורה לכין כוונה הכרחית לצורך בניית קשר נצחי עם התורה הקדושה אשר היא: **שבכח לימודו ועסקו בתורה הקדושה יזכה לחבר את נשמתו להשם יתברך, והיינו לחבר את נשמתו לאור אין סוף ברוך הוא הנמצא ומאיד בתוך כל אות ואות מאותיות התורה הקדושה ולקשור עצמו בקדושת מקור**

ותכלית כל יהודי ויהודי שבעת עוסקו בלימוד התורה ובתפילה, בכל תיבה ותיבה שקורא ומוציא בשפתי, לקשר את עצמו נפשו רוחו ונשמתו באותם מלאכי מרום וכן באותם נשמות קדושות הנמצאים וחיים בתוך העולמות שבתוך האותיות, ובאור אין סוף המחיה את אותם נשמות ומלאכי מרום הגנוזים שם.

ברור אם כן כי כל אות ואות מאותיות התורה הקדושה היא כלי עצום ורב להמשיך על ידה כח עליון נורא מאוד וחיות אלקית אדירה לעולם כולו ובפרט לאדם.

מעין החכמה

שחשבו הם, וכל זה גרם להם להיות החכמה 'חותם בתוך חותם', ועמוק מאוד.

והניף ידו שנית (שם עמוד 136), וזה לשונו: וכן האותיות כבר נודע בביורן שהם מחכימות הלבבות כי זה טבע ברייתם, ולכן צויירו ונכתבו בספרים, **ואף על פי שיש אנשים רבים שרואים ציורם ואינם מכירים תועלתן, הם כמו הבהמות, כי ההבדל בין האדם והבהמה הוא הדיבור והדיבור הוא האותיות הנזכרות בחמש מוצאות הפה, והן חקוקות בקול, וחצובות ברוח, וקבועות בפה.**

ואמנם ההבדל בבני אדם הוא הבנת דרכי ענייני האותיות, ומי שיודע יותר בסתריהן הוא גדול מחברו אצל השם יתברך, והוא אשר השם יתברך משפיע עליו מחכמתו יותר באמצעות האותיות, ובהבנת דרכיהן, ואין ספק שכל הצירוף והניקוד נכלל בזה, עכ"ל.

והנה, אחר שהאותיות מתגשמות בצורת מלאכי השרת היודעים מלאכת השיר והם הלויים שהם בצורת האלהיים, הנה יולידו קול דיצה וצהלה ומלמדים בקולם ענייני העתידות, ודרכים חדשים ומתחדשים בעת נבואת הנביא, בתורת סוד נסתר ונעלם, ומצוים הם לנביא לכתוב משלים וחידות, ולפעול פעולות זרות ונוראות, נראות לבני אדם הבהמיים שהם היפך האמת, כענין: "כאשר הלך עבדי ישעיהו ערום ויחף" (ישעיה כ, ג) וכיוצא בו, עד שאמרו חסרי מוח שהנביא משוגע, אפילו אם תאמר כי משל היה, הנה אחר שלא הגיד לנו שלמשל נאמר - יחשבוהו הפתאיים שהענין כפשוטו ויצעקו על החכם האומר שהוא משל, וקראוהו מין ואפיקורס על שאינו מאמין השקריות אשר הם מאמינים אשר לא היתה כוונת השם כדבריו ולא כוונת הנביא בכל מה שכתוב מהעניינים ההם במשל הדבר מכל מה

ועתה נחזור לשאלתו של החתם סופר, מדוע קוראים לעשיו 'שונא שלום'?

מוצא התורה, וממילא יגרום למשוך אור עליון מהשם יתברך על נשמתו¹⁵ (ולהמשיך אור על נפשו ממעלה למטה)...

מעין החכמה

המחשבה העליונה, ועל ידי זה מתקנים את כל העולמות העליונים והתחתונים, וזוהי כוונת התנא הקדוש רבי מאיר במשנה באבות (פ"ו מ"א): כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה, ומגלים לו רזי תורה וכו', רוצה לומר, שידע העתידות, וכל מאורעותיו מתוך התורה, וידע איך יתנהג בתורה ובעבודת השם יתברך, מלבד שזוכה ורואה עולמות של מעלה.

ועין רואה בספר הקדוש נתיב מצותיך (נתיב אמונה, שביל ג - אות יא) להגה"ק רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל מקאמרנא זיע"א, שבימות המשיח יזכה כל יהודי לכך. וזה לשונו:

'אך בביאת המשיח, דעת עליון דיחידה, וכתר דאצילות, אז יתגלה דדוכרא, והיינו שיהיו עיניך רואות את מוריך, שיראו עין בעין, אור אלקי המתלבש באותיות התורה והתפילה, והמלאכים, והיכלות, והשכינה'.

והניף ידו שנית (שם נתיב התורה, שביל א - אות כז), וז"ל:

'עיקר עסק תורה ותפילה, כי בכל דיבור ודיבור ממוצא שפתיך תכוין לייחד להידיבק את עצמו אל פנימיות ורוחניות אור אין סוף ברוך הוא שבתוך אותיות התורה והתפילה, בביטול והכנעה 'אין ממש', וכל יותר שתשיג הכנעה וביטול, יותר תבוא לדביקות והתפשטות החושים הגשמיים, ותהיה דבוק באור אין סוף שבתוך האותיות של מוצא שפתיך של תורה ותפילה, שהוא הנקרא 'לימוד לשמה', לשם האות בעצמה, שהוא רחמנות

15. ולתוספת ביאור, בגמרא הקדושה (חגיגה יד:) אמרו:

'תנו רבנן, ארבעה נכנסו בפרדס, ואלו הן: בן עזאי, ובן זומא, אחר, ורבי עקיבא. אמר להם רבי עקיבא, כשאתם מגיעין אצל אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים! משום שנאמר: "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני" (תהלים קא, ז).

בן עזאי הציץ ומת, עליו הכתוב אומר: "יקר בעיני ה' המוותה לחסידיה" (שם קטז, טו).

בן זומא הציץ ונפגע, ועליו הכתוב אומר: "דבש מצאת אכול דיין פן תשבענו והקאתו" (משלי כה, טז).

אחר קיצץ בנטיעות.

רבי עקיבא יצא בשלום'.

ובספר כתר שם טוב (אות צו) כתב, כי ענין ד' שנכנסו לפרדס, לפי פירוש רש"י הקדוש (שם) **עלו לרקיע ממש, על ידי שם קדוש.**

ואולם בתוספות שם (ד"ה נכנסו לפרדס) כתבו, כי לא עלו ממש אלא במחשבה בלבד, והיינו שנראה היה להם כאילו עלו ממש, ופירש שם את דעת התוספות, שעיקר עסק התורה הוא שידבק את עצמו אל פנימיות ורוחניות אור אין סוף שבתוך אותיות התורה הקדושה, שהוא הנקרא 'לימוד לשמה', כי הצדיקים הינם שלוחים של השכינה הקדושה בעולם, וכל מהותם היא לקשר את עצמם בקדושת אותיות התורה הקדושה, ולהעלות במחשבתן את אותיות התורה הקדושה עד

ונקי, אף שיעמוד עליו גלי הים ויסורים, התורה מיישבת דעתו, ומשמחת לבו, ומרחבת דעתו, ומסתלקין כל המחשבות הטורדות אותו, וכל אהבות רעות ותאוות רעות בטלין ומבוטלין, ויכול להפוך אותם לאור וחיות אלהוית, וכל זה על ידי תורה לשמה בנועם עליון, כן יהי רצון.

ולתוספת ביאור כתב הגאון המקובל הרב

יחזקאל גינזבורג שליט"א (אור

ישראל, חלק ג - עמוד קיב), וז"ל:

'וכן מבואר עוד בדברי מר"ן האלקי הבעל שם

טוב הקדוש זיע"א, כי לימוד תורה

לשמה, הכוונה לשם האות בעצמו, והיינו

להעלות האותיות עד שרשן העליון בשמי רום.

ומבואר בחסידות כי ישנן שתי בחינות בלימוד

לשמה, ישנו לשמה פשוט שהוא ללמוד

תורה על מנת לקיים את דבריה בפועל ממש.

לעומתו ישנו 'לשמה' גבוה יותר - ללמוד תורה

כשעשוע אלקי עצמי - ללמוד כי כך שרויים בתוך

האלקות ומתאחדים עם האלקות ממש.'

ונסכם:

הנה נתבאר, כי האותיות הינן מציאות רוחנית

עליונה מאוד. והאותיות, הינן חיים ואינן

דוממות, ובתוכן קיימים מלאכי מרום טהורים,

החיים מכח קדושת האותיות, ואם כן, כ"ב

אותיות התורה, הנראות בספרים הן רק

תמונה, ואולם בתוכן יש מציאות רוחנית גבוהה

וקדושה לאין קץ, ותכלית כל יהודי ויהודי

שבעת עוסקו בלימוד התורה ובתפילה, בכל

תיבה ותיבה שקורא ומוציא בשפתיו, לקשר את

עצמו נפשו רוחו ונשמתו באותם מלאכי מרום,

ובאותם נשמות קדושות הנמצאים וחיים בתוך

האותיות, ובאור אין סוף המחיה את אותם

נשמות ומלאכי מרום הגנוזים שם, וזהו סוד

'תורה לשמה'... ובחלב הארץ הארכנו בזה.

גדול על האותיות, אם נשארין למטה בעולם הפירוד, ומכל שכן הלומד לקנטר בגאווה ובזו זדון לב שונא את הצדיקים שונא ישראל, כל תורתו ואותיות שלו הם בתוך הקליפות, ובוודאי רחמנות על האותיות אבנים יקרות, שיהיו מושלכים באשפה וטינוף.

ולכן תחוס על נפשך אחי, ודע שבכל אות

ואות יש בהם עולמות ומלאכים,

נשמות ישראל, אלהות"ו יתברך ושכינתו

ממש, שוכן בתוכם, "היכל ה' המה" (ירמיה

ז, ד), ועולים ומתקשרים ומתייחדים זה עם

זה, ואחר כך מתקשרים ומתייחדים האותיות

ונעשים תיבה, ומתייחדים יחוד אמיתי

באלהות"ו יתברך אור אין סוף ברוך הוא.

ועיקר הכוונה שיכוין הלומד לקשר חלק

נפשו רוחו ונשמתו בקדושת 'תורה

אור' בכל בחינה ובחינה של עולמות

נשמות אלהות"ו יתברך, ומתייחדים כל

העולמות כאחד ומשפיעים שפע ואורות

וחיות אלהוית נועם זיו השכינה, ועולים

אל כל העולמות ונעשה שמחה ותענוג גדול,

ממש טועם אור עולם הבא בעולם הזה.

וכשיזכר באמת להבין ולהתדבק בהאותיות,

יוכל להבין מתוך האותיות ממש,

אפילו עתידות, ולכן נקראת התורה 'מאירת

עינים', שממש מאירה עיני המתדבק באור שלה,

בקדושה ובטהרה ובשמחה ובהכנעה, וידע איך

להתנהג בכל מדה טובה, ובכל ענייני מלבד

שרואה עולמות של מעלה, ושומע הכרוזין של

מעלה, וכל זה על ידי תורה לשמה באמת, כל חד

לפום דרגא דיליה, ויוכל להיות מעורב דעתו עם

הבריות במתיקות, ולייחד יחודים בסיפורי

דברים עם המון העם, ויאהב כל ישראל כבבת

עינו, ויהיה כנעו ונשבר ובטל ומבוזה בעיני עצמו,

כעפרא דארעא. וידון את כל אחד מישראל לכף

זכות, ויהיו מחשבותיו זכות וברורות ולבו טהור

פרשת בהר - בחוקותי - בין ישראל לעמים

בין ישראל לעמים...

ואילו נשמות אומות העולם הם חסרון מושלם, ויניקתן וחיותן הוא ממציאות הטומאה, ממקומות של שממון, חדלון וריקנות.

ומכיון שכן, הרי הם אנוכיים בעצם, אגואיסטים שמוכנים להכיר במציאות הזולת רק אם זה משתלם להם!

כל נפשות אומות העולם, הם נפשות ריקות וחלולות, ללא שום חיות פנימית ואמיתית... כל הנפשות הללו חשות ומרגישות רק את מציאות עצמן. בלבד!... ומכיון שמציאותן היא כלום, אז גם המציאות הנתפסת בעיניהם היא כלום!

טוב, ברור שיהודי שפנימיותו מאירה ועמוקה, לעולם לא יצליח לתפוס ולהשיג עד כמה חלולה וריקנית נפשו של גוי... אך בכל זאת ניסינו להסביר...

ומכיון שכך - אומר החתם סופר - עצם העובדה שאומות העולם, בדרך כלל, הם אנשים שקטים ושלוים, ולא יוצאים למריבות, לא נובע ממעלה חלילה. אלא, אדרבה, מחסרון!

וזאת מכיון שבתוך עולמם הפנימי, עולמם שלהם, אין שום תנועה! בפנים הכל מת, חסר חיות ותנועה! - והרי כמעט בלתי אפשרי לעצבן מת! ולכן הם לא מתעצבנים!

בשעה שעלה ברצונו יתברך לברוא את נפשות בני האדם, **ברא שני סוגי נפשות:**

הסוג הראשון - נפשות קדושות וטהורות, יפות וזכות.

והסוג השני - נפשות חלולות וריקות, נפשות בלי שום מציאות פנימית.

ובמשך שנים ארוכות היו הם מעורבבים יחד. הרבה פעמים היתה מציאות שבאותה משפחה היה בן אחד עם נפש קדושה, ובן אחד עם נפש ריקה.

אך, כאשר הגיע יעקב אבינו לעולם (שבהמשך קיבל גם את השם "ישראל"), זכה ומכח עבודתו הנוראה, בירר את כל הנפשות כולם, ולקח לעצמו את כל הנפשות הקדושות! וממנו הם קיבלו שם חדש: **נשמות ישראל.**

ומאז, קיבלו המילים: 'ברוך המבדיל בין ישראל לעמים' משמעות!

'נשמות' ישראל' מושלמות בכל, ויניקתן וחיותן הוא ממציאות הקדושה, ממקומות הנובעים תמיד חיות ותשוקה פנימית...

והם טובים בעצם, ומכיון שדרך הטוב להטיב, לכן הם מטיבים לכל, וחושבים על הזולת, ובפרט על בורא עולם, 'כיחד נצליח לקדש את שמו יתברך ברבים'...

הם רגישים מאוד מאוד לכל תנועה!

וככל שהעולם הפנימי יותר זך ונקי, כך סף ההרגש עולה יותר!

אך למרות זאת, עם ישראל מציאותו והווייתו הוא אוהב שלום, וגם אם

פרצה מריבה חלילה, בנקל הם מתפייסים וסולחים!

רבנו של עולם! מי כעמך ישראל!

אולם, כאשר מגיע הרגע שבו הם כן מתעצבנים, אז כבר אי אפשר

לעצור אותם. **כי הם שונא שלום בעצם מהותם!** והם לא ירגעו עד שיהרגו, יחסלו, וישמידו, ובאכזריות, את מי שהם שונאים.

מה שאין כן עם ישראל שעולמם הפנימי, עולמם שלהם, מלא אור, חיות ושמחה, ומכיון שכך

עם ישראל חי!

עבר וההשגה מתה אצל האדם. מי שהיה דבק בגשמיות ונזדקן ובטלו כל שאיפותיו ותאוותיו - חיינו אינם חיים.

הדבק ברוחניות חיינו עשירים מאוד כי תמיד מרגיש התחדשות. חסרונותיו ושאיפותיו גדולים ורב־גוניים מאוד ולבו כמעין המתגבר שחיותו אינה פוסקת לעולם.

כאשר זוכים לדביקות הלב, זוכה להתחדשות תמידית. כי הדבק בה' הדביקות תמלא את תוכן חיינו תמיד. רק חיים כאלו - נקראים הם חיים!¹⁶

ונסיים בדבריו של הגה"ק הרב אליהו אליעזר דסלר זי"ע"א (מכתב מאליו, חלק ב - עמוד 150):

כל חיינו של האדם הם שאיפה ממושכת להשיג את אשר ירגיש כחסר לו, ובהשיגו את מבוקשו ירגיש מעין חידוש, כי מבחין הוא שהשיג דבר חדש שעד עתה היה חסר. וככל שירבו הרגשי התחדשות אלו כן תתעצם בקרבו הרגשת החיים.

בהשגות ישנות ומוגבלות, שאין להן קשר עם שאיפה ורצון, חסרה תחושת החיים כי הן בבחינת

מעין החכמה

בליל שבת לאחר התפילה, מלווה הוא את הרב לביתו. הולכים הם בנחת, איתמר שואל והרב עונה, והשיחה העיונית המענגת מסתיימת בקושי ליד בית הרב. בדרך חזרה לביתו, איתמר משחזר את פרטי

16. בשיחה שמסר הגאון הרב יוחנן דוד סלומון זי"ע"א (בעין יהודית, חלק ה - עמוד 305), אמר כך:

איתמר הוא אקדמאי שחזר ליהדות. הוא מלא רצון ללמוד ולדעת, ושאלות רבות לו.

מתוכו לא זורמת שום אנרגיה. אין צל של חיוך על פניו, ולא שום הבעה של שמחה.

אני נזכר בזקנים שהיכרתי בעולמה של תורה. מה שאפיין אותם היה התחדשות מתמדת היוצקת חיות נעורים בעורקיהם וממריצה אותם לחדש בכל תחום שהם עוסקים בו. אצלם, התפילה של היום אינה כתפילה של אתמול, ודף הגמרא של היום אינו חזרה יבשה על אותו דף של אתמול. אפילו מעשים שגורתיים החוזרים על עצמם מדי יום, נראים אצלם כחדשים. גם השגרתי נעשה היום מסֶפָה חדשה שנבראה היום, כאדם בריא האוכל היום, לא משום שאכל אתמול ושלשום, אלא כי היום הוא רעב! אותם זקנים - צעירים נראו תמיד שמחים. התחדשות משרה שמחה על המתחדש. מיום ליום הם מתקדמים, הם הולכים ועולים. הגבר הצעיר שישב מולי השבוע נראה לעומתם מידרדר במורד החיים כשהוא שקוע בזקנה נפשית מנוונת.

מה באמת מביא את ההתחדשות? שאל איתמר. מה יעשה אדם שהתחדשות לא שורה עליו?

הרב הגיב מיד: התחדשות אינה ישות חיצונית עצמאית שאדם מצפה שתופיע ותפרוש את כנפיה עליו. את ההתחדשות יוצר האדם עצמו, מתוכו. זהו ביטוי של רצונו. תבונתו היא זו שצריכה לחוליד את הרצון לחיים המתבטא בהתחדשות. שגרה בלי חידוש אין בה חיות, וכאון ויאוש הבאים בעקבותיה הם ויתור מרצון על החיים. התחדשות זהה עם עצם הרצון לחיות.

התחדשות בקשר הנפשי בינינו לבין בוראנו, היא מעמודי התווך של היהדות, המשיך הרב. אמנם יסודותיו וצורתו של הקשר הזה נוסדו על ידי אבות האומה בשחר

השיחה עבור אשתו הכמהה לשמוע במהלך סעודות השבת מה נתחדש להם ביהדותם.

נאזין לשאלה אופיינית של איתמר: בהרצאות הרבות ששמעתי על יהדות, קיבלתי את הרושם שהיהדות מקדשת את המסורת המקובלת מדורות, ומשמרת בקנאות ובאהבה את הישן והעתיק שהשקיעו ביסודותיה אבות האומה וחכמיה. הרושם העולה מהתייחסות זו הוא מה שנקרא 'שמרנות'. אנו מאמינים כי האמת הישנה מוצקה ועומדת לעד, והחדש מפוקפק ורופף. והנה, לאחרונה הבחנתי כי בתנ"ך מופיע שבע פעמים הביטוי 'שִׁיר חֲדָשׁ', ואביא שתי דוגמאות, הראשון מישעיה שהתנבא ואמר: "שִׁירוּ לַה' שִׁיר חֲדָשׁ תְּהִלָּתוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ" (ישעיה מב, י)... וחשני מדוד המלך שאמר בתהילותיו: "שִׁירוּ לַה' שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה" (תהלים צח, א)...

וגם בזמירות השבת אנו שרים בגעגועים: 'יבנה המקדש, עיר ציון תמלא, ושם נשיר שיר חדש'... מכל זה עולה כמיהה לחידוש בקשר הנפשי בינינו לבין הקב"ה. ואני תמה: וכי חלילה חסר משהו בשירים הישנים שיסדום אבותינו?

שאלה טובה! טובה מאוד! אמר הרב. אתה צודק. מעניין שהשבוע הזדמן לי לשאול שאלה דומה. ביקשו ממני לשוחח עם צעיר שאבד לו טעם חייו. ראיתי שהוא נבון והגיוני, וחקרתי, מה אינו כשורה אצלו? אחרי שיחה ארוכה התגבשה לי התשובה: חסרה לו התחדשות. הכל אצלו מיושן, יבש, שגרתי. כל בוקר הוא קם בעצלות, במוח רדום, למלא את חובות יומו ו'להעביר' עוד יום משעמם הדומה לקודמו. אין הוא מצפה לשום דבר חדש, ושום תקווה אינה מפעמת בו. כך הוא עובר יום ועוד יום ללא חיות, בדעיכה מתמדת. כרובוט הוא עושה את מה שמצפים ממנו, אך

ההתחדשות היא השומרת על הקשר בין הברוא לבוראו, בין הנשמה למקורה, ובין הארץ לשמים.

כל יום הוא בריאה חדשה שלא היתה מעולם. כל יום מביא עמו שמים חדשים, אור חדש, גוף מתפקד על כל פלאי המתחדשים מדי יום עם החזרת הנשמה לפגר המת. יהודי חייב להיות ער לכל התופעות הללו. עליו להתבונן, עליו להפעיל מחשבה ורגש. מי שלא ראה מאורות מימיו, איזו משמעות יש לנענוע שפתיו בברכת יוצר המאורות?

יהודי הראוי לשמו, פותח בבוקר את התריס ורואה את תכלת השמים הנפלאה, את

השמש המאירה את העולם, רואה את הצמחיה הירוקה מול חלונו ושומע את ציוץ הציפורים, ובמרחק, מול קצה הרחוב, מבחין הוא במתאר של הרי יהודה במזרח. הוא נרגש: הידים והרגלים שלי זזות, אני נושם אויר רווי חמצן שמחיה את כולי, אני בארץ ישראל, ארץ הקודש. קיבלתי עוד יום חדש במתנה, יום שבו אוכל לעשות דברים נפלאים ולהתקדם במילוי תפקידי בעולם. כמה נפלא הדבר! אני חי! לבו הולך וגואה ברגשי תודה ליוצר הכל שנתן לו היום כל זאת, וגם מוח להבין את רצונו...

אדם שכזה, בקושי יתאפק עד בואו לבית הכנסת לשפוך את נפשו ולהביע את רגשותיו במילים העתיקות שחצבו למענו אבותיו הקדושים והציבום בסידור התפילה. נכון, הוא שמרן, אבל הוא גם נולד היום, הוא חי!...

לידתה, אבל בלי התחדשות מתמדת, היה קשר זה הולך ונובל כצמח ללא השקיה...

נמחיש את הדבר בנער שכל מה שיש לו, בגדיו, חפציו וארוחותיו, הכל ניתן לו מהוריו בחסד ובאהבה. שאל אותו מתי בפעם האחרונה אמר 'תודה' לאמא, או לאבא. הוא יזקוף עיניים תמהות ולא יבין מה אתה רוצה. השגרת נראה לו טבעי כחוקות שמים וארץ. אילו ידעו הוריו חינוך מהו, כי אז היו שואפים מאוד שיאמר 'תודה', לא מפני שהם זקוקים לה, אלא משום רצונם שבנם יהיה 'בן אדם' מוסרי, בעל הכרת טובה שהיא הבסיס לכל המדות הטובות.

נסה בתקופה הקרובה למצוא בתפילה, בברכות ובכתבי הקודש, את רצונו של בוראנו שנודה לו על מה שאנו מקבלים ממנו, שנהיה ערים לנתינה הבלתי פוסקת שלו לנו, ושנביע את תודתנו על כך. זה הקשר הנכון והיסודי של נפש היהודי לאלקיו, וצורתו של קשר זה אכן נקבעה בימי קדם של יסוד האומה. אבל כל זה מותנה בכך שהיהודי יבחין במה שהוא מקבל כל הזמן בזרם בלתי פוסק. מי שֶׁעָנָה לשגרתו, וסבור כי כל מה שהתרגל לקבל, חייב, באופן טבעי, להמשיך לשפוע עליו, אדם זה מרגיש משוחרר מחובת הודיה, ומנותק לחלוטין מן הנותן, כי אינו רואה אותו כלל. **פקיחת העיניים לראות מה אתה מקבל, וממי, זוהי ההתחדשות הנדרשת מכל אדם כדי שאכן שיר התודה ששפתיו ימללו יהיה 'שיר חדש', רענן, רגשי ומלא חיות.**

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

מציאות רוחנית גבוהה וקדושה לאין קץ,
מציאות הנקראת: עולמות, נשמות, אלקות.

ה. ולכן תכלית כל יהודי ויהודי בעת עוסקו בלימוד התורה ובתפילה, בכל תיבה ותיבה שקורא ומוציא בשפתיו, לקשר את עצמו נפשו רוחו ונשמתו באותם מלאכי מרום וכן באותם נשמות קדושות הנמצאים וחיים בתוך העולמות שבתוך האותיות, ובאור אין סוף המחיה את אותם נשמות ומלאכי מרום הגנוזים שם.

וצריך לדעת שכל אות ואות מאותיות התורה הקדושה היא כלי עצום ורב להמשיך על ידה כח עליון נורא מאוד וחיות אלקית אדירה לעולם כולו ובפרט לאדם.

ו. ראשית הכל עלינו לדעת שכל אחד שלומד את התורה עליו לאזור אומץ ולהתחבר אל קדושת האותיות והנכלל עמהן, ובכח לימוד התורה הקדושה להעלותו אל שרשן העליון, ולתקן תיקון אמיתי גמור ושלם. וכן צריך הלומד תורה לכון כוונה הכרחית לצורך בניית קשר נצחי עם התורה הקדושה אשר היא: **שבכח לימודו ועסקו בתורה הקדושה יזכה לחבר את נשמתו להשם יתברך, והיינו לחבר את נשמתו לאור אין סוף ברוך הוא הנמצא ומאיר בתוך כל אות ואות מאותיות התורה הקדושה ולקשור עצמו בקדושת מקור מוצא התורה, וממילא יגרום למשוך אור עליון מהשם יתברך על נשמתו** (ולהמשיך אור על נפשו ממעלה למטה)...

א. אילו זכינו ללוחות הראשונים, לא היתה התורה משתכחת מאתנו עולמית, ולא היו מלאך המוות ואומות העולם שולטים עלינו לעולם. ובמדרגה זאת היה עסק התורה שלנו שונה לגמרי מצורת העסק בה לאחר חטא העגל. **אך** בעקבות חטא העגל, נשברו לוחות ראשונים, ותחתם קיבלנו לוחות שניים. יום נתינת הלוחות השניים היה מתן תורה מחודש וקבלת התורה מחדש. **על ידי הלוחות השניים זכינו שהקב"ה שוכן אתנו בתוך הטומאה.**

ב. לכן מעתה, עיקר עבודתנו היא מלחמת היצר, ועל זה אמרו חז"ל: 'בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין'. אם כן כל ענין עסק התורה כולה, עד סוף כל המדרגות העליונות שבה, היא אך ורק להיות תבלין ליצר הרע. **וכל העמל בה כראוי, זוכה להמתיק את יצרו ולהופכו לטוב. וכך זה ניתן רק לתורה הקדושה!**

ג. **הקדוש ברוך הוא, גנז את אורו וטובו העצמיים כביכול בתוך אותיות התורה הקדושה, ולכן כל העוסק בתורה לשמה, זוכה להתחבר אל אורו יתברך ממש!**

ד. יש לדעת כי ז"ך האותיות שיש בלשון הקודש (כ"ב אותיות פשוטות וחמש סופיות). הינן מציאות רוחנית עליונה מאוד, ובתוך כל אות ואות קיימים מלאכי מרום טהורים וקדושים אשר הם חיים מכח קדושת האותיות. ויש בתוכן

היכינו! היכינו!
סדרת השיעורים שרבים חיכו לה!

זוגיות בריאה כהלכה

סדרת שיעורים מרתקים לזוגות
על חיי נישואין בריאים, טהורים ומשמחים
מאת מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א
בנו וממשיך דרכו של אבינו מו"ר הרב יורם אברג'ל זיע"א

השיעורים יתקיימו בימי ראשון בשעה 21:00
בבית המדרש המאיר לארץ
רחוב הקציר 666, נתיבות
ולא יתפרסמו במדיה

ההשתתפות בהרשמה מראש בלבד | מספר המקומות מוגבל
מיועד לזוגות נשואים בלבד בידד | ולחתנים וכלות בחודש לפני החתונה

מתחילים בתאריך י"ג בתמוז 2.7 | 21:00-23:00

להרשמה חייגו עכשיו: 08-37-40-200

לא תתאפשר כניסה ללא רישום מראש

מחזורים לחג השבועות

עם הנהגות אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

ההזמנה עכשיו! אל תמתינו לרגע האחרון!

ניתן להזמין:

סט לאיש

10 חלקים - לכל החגים
כולל סליחות וחמד אלהים

15 חלקים - הסט השלם
כולל גם סידורי תפילה, תהלים והגדה

חלק אחד
מחזור לחג השבועות

6 חלקים
המחזורים השלמים
לכל החגים והמועדים
כולל סידור עם תהלים

סט לבת ישראל

08-37-40-200
www.hameir-laarets.org.il
נתיבות: הקציר 666 • קרית אתא: המגינים 6

שעורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 17:00

שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00

בית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6

אשדוד

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00

בית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

LIVE

שיעורים נוספים ברחבי הארץ מתעכנים

בכל תחילת שבוע באתר המאיר לארץ

www.hameir-laarets.org.il

בכל שבת 'מברכין החודש'

יבורכו באופן אישי לאחר קריאת ספר התהלים

כל מפקידי קופות הצדקה באותו החודש

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859

קו שמע - המאיר לארץ

פרשת בהר בחוקותי

כ"ב אייר התשפ"ג

זמני שבת קודש

רבינו תם	יצאת שבת	הדלקת נרות	עיר
20:50	19:58	19:07	באר שבע
20:52	19:59	19:09	תל אביב
20:53	20:00	19:09	חיפה
20:43	19:52	19:01	אילת
20:55	20:02	19:11	ירושלים
		18:51	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

מפי קדשו של אטור'ל זיע"א

כשיש לאדם יראת שמים גדולה, הוא לא יפגוש בשום סוג של איסור, הוא לא יעקוף את ההלכה, הוא לא יעשה צחוק מהמצוות.

יוסף הצדיק נפלה עליו גזירה, אדם אחד היה שמח מהגזירה הזאת, יש מי שמטפל בו ורואה לו ומחמא לו, הרי הוא נעזב מאביו ומאמו וממשפחתו, הוא סובל יסורים, והנה באה אשת פוטיפר ונותנת לו מלה טובה, האם הוא לא יקח אותה? יוסף אומר: 'אם זה נגד ה' אני לא לוקח' - 'ואיך אעשה הרעת הגדולה הזאת וחטאתי לאלוקים' (בראשית ל"ט), אני לא מוכן להשלים עם עם זה. אמרה לו אני ארדוף אותך, אני אלכך את השם שלך, אמר לה תעשי מה שאת רוצה, אני לא הולך נגד ה'.

כמו שאומר רבי נחמן בליקוטי מוהר"ן (תניינא תרי"ח) שהעולם הזה אינו אלא גשיר צר מאוד, יש להוודא מאוד כשעוברים עליו, והעיקר שלא להתפחד כלל.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

- לתרומות: בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'
- **ביט ופיבוקס במס' 054-26-380-26**